

FOTOGRAFSKA KNJIGA KAO UMJETNIČKI OBJEKT

10. 13. —
01. 04.
2023.

Galerija Akademije
dramske umjetnosti f8

Republika
Hrvatska
Mjesna
Uprava
Gradskog
Djelatnika
Ministarstvo
Kultura
and
Ministry
of Culture
and Media

FOTOGRAFSKA KNJIGA KAO UMJETNIČKI OBJEKT

FOTOHOF edition
izložba fotografih knjiga
organizacije Fotohof iz Salzburga
1. kat ADU galerije f8

F-BOOK
izložba umjetničkih knjiga studenata
nastalih na radionici izrade
fotografiskih knjiga
prizemlje ADU galerije f8

Akademija dramske
umjetnosti u Zagrebu
Odsjek snimanja
Katedra za fotografiju

**10. 03. —
01. 04.
2023.**

Fotografska knjiga kao umjetnički objekt

Većina tiskanih fotografija koje danas cirkuliraju svijetom pripadaju svijetu primijenjene fotografije. Usmjerimo li pažnju prema autorskim fotografijama, puno ih je teže pronaći, a nalaze se u publikacijama vezanim uz fotografske izložbe ili u monografskim knjigama koje priređuju kustosi, urednici, ili, rijetko, sami autori. Za knjige koje su nastale kao rezultat autorskih odluka umjetnika uvriježio se naziv „knjiga umjetnika“, odnosno često korišten engleski naziv „artist book“. Takođe definicijom određuje se karakter izdanja koje nije primarno komercijalni proizvod, već se radi o knjizi čiji je osnovni cilj postati umjetničkim objektom kojim autori izražavaju vlastite ideje. Posljednjeg desetljeća u svijetu fotografije svjedočimo fenomenu eksponencijalnog rasta produkcije fotografskih knjiga koje ne spadaju u masovno proizvedene knjige koje se izdaju i distribuiraju od strane velikih izdavačkih kuća, već upravo knjige koje prema svojim karakteristikama spadaju u kategoriju knjige umjetnika – „artist book“.

Uz sudjelovanje u procesu nastanka knjige, autori u velikom broju slučajeva kontroliraju i distribuciju knjiga, pri kojoj se pravila također mijenjaju u odnosu na uobičajene distribucijske kanale izdavačkih kuća. Fotografija kao sredstvo relativno lage reprodukcije i distribucije spada u demokratične medije, a tehnološki razvoj i dostupnost procesa doveli su do toga da danas veliki broj ljudi može proizvesti vlastitu knjigu. Razvojem tehnologije koja je omogućila da se knjige izdaju u manjim nakladama te interesom umjetnika da se izražavaju putem tog medija, porastao je i interes za umjetničkim knjigama kod publike i

kod kolezionara. Pojedina izdanja predstavljaju i samizdate koji prate „do it yourself“ filozofiju. Nove produkcijsko — tehnološke mogućnosti otvorile su niz novih pitanja vezanih uz format prezentacije u tom specifičnom obliku — fizičkih zakonitosti i ograničenja samog medija: volumena, formata, geometrije i simetrije, tipova i načina uveza. Uz fizičke, formalne karakteristike knjige, nameće se i niz pitanja vezanih uz fotografski sadržaj i vizualnu dramaturgiju sadržaja u knjizi. Teritorij istraživanja knjige kao medija fotografske prezentacije je širok i sadrži brojne potencijale.

Program umjetničko istraživačko projekta odvija se kroz aktivnosti istraživanja, predavanja, radio-nice i izložbi, te kroz paralelni proces izgradnje i nadopune biblioteke ADU knjigama iz podzastupljenog područja umjetničkih knjiga. Kroz interdisciplinarni program suradnje s drugim institucijama te kroz povezivanje studenata i profesionalaca, želimo dati doprinos istraživanju i afirmaciji ovog vibrantnog područja u umjetničkom stvaralaštvu studenata, ali i široj likovnoj sceni unutar koje djelujemo.

doc. art. Bojan Mrđenović

IZLOŽBE
10.3. – 1.4.2023.,
ADU galerija f8

F-BOOK
izložba umjetničkih knjiga studenata nastalih
na radionici

Na radionici izrade fotografskih knjiga studenti Akademije dramske umjetnosti s Odsjekom snimanja su u koautorstvu sa studentima Studija dizajna oblikovali vlastite fotografskeradove u mediju umjetničke knjige. Radionica je rezultirala nastankom 10 unikatnih knjiga u jednom primjerku, uz mentorskiju podršku dizajnerica Maše Poljanec i Nine Baćun, asistentica na Studiju dizajna na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i članica kolektiva Oaza, te fotografa Bojana Mrđenovića s Odsjeku snimanja ADU, i austrijskog fotografa Klausa Pichlera.

SUDIONICI RADIONICE

studenti ADU

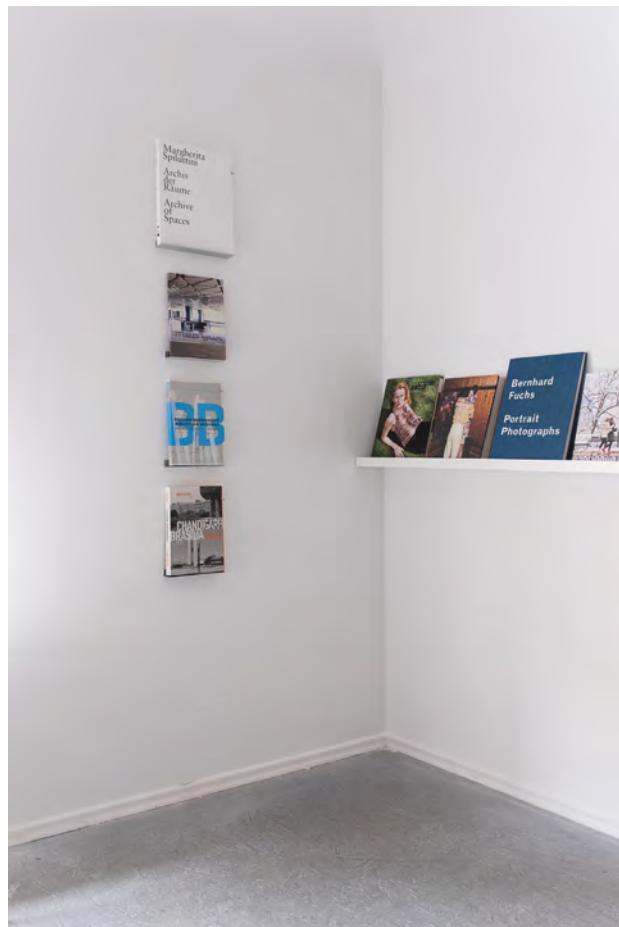
David Bakarić Mihaljević, Sebastijan Borovčak, Mia Cvitković, Kala Eror, Ricardo González, Inia Herenčić, Sanja Merćep, Vid Redža, Eva Šustar, Stella Vlasnović

studenti Studija dizajna

Lucija Burić, Nika Čerina, Sara Dumančić, Leonarda Fabris, Katja Malešević, Marta Matulić, Dora Mihnjač, Kora Rogina, Maja Sokić, Ema Tomašek

FOTOHOF edition
izložba fotografskih knjiga organizacije Fotohof
iz Salzburga

Od svog osnutka 1981. godine, FOTOHOF u Salzburgu djeluje u širokom rasponom aktivnosti vezanih uz fotografiju. Uz izložbeni program u galeriji, knjižnicu, arhiv i radioničke programe, jedna od najvažnijih djelatnosti FOTOHOF-a je izdavaštvo. Kroz više od 20 godina FOTOHOF edition se specijalizirao za objavljivanje monografija europskih fotografa, a do danas su izdali i međunarodno distribuirali oko 350 naslova. Teme prikazane na izložbi su: portreti i autoportreti, arhitektura, fotografija kao refleksija medija, istraživanje Austrije, urbani i ruralni život, autorske knjige umjetnika. Ljubaznošću Fotohof, sve knjige pokazane na izložbi bit će donirane knjižnici ADU.

STELLA VLASNOVIĆ / LUCIJA BURIĆ — 22 na 11

Serija je nastala kao istraživanje odnosa sa sestrom nakon što smo zajedno počele živjeti u novim okolnostima. Koristila sam određena brojčana i kompozicijska ponavljanja kako bih naglasila naš odnos i suodnos s prostorom u kojem boravimo kad smo zajedno.

Tijekom procesa fotografiranja osvijestila sam spoznaju da nas kao fotografске subjekte pokušavam dovesti u stanje svojevrsnog predstavljanja, tj. "poziranja" za medij, a istovremeno i uhvatiti dio svakodnevice što "prirodnije", bez intervencija u svjetlu, scenografiji ili pozri. (Stella Vlasnović, ADU)

Dizajn knjige prikazuje stvorenu suprotnost između dviju sestara na slikama, naglašavajući udaljenost između njih. Unatoč dosljednoj pozadini, likovi i radnje se mijenjaju, stvarajući kružni tijek. Labavi uvez knjige odražava nestabilnost odnosa između sestara, dok vizualni znakovi ističu njihovu povezanost. Upotreba zelene i žute boje naglašava kontrastne osobnosti sestara, koje su vezane obitelji, a ne izborom. (Lucija Burić, SD)

RICARDO GONZALEZ / DORA MIHNJAČ — Memoria

"Memoria" je serija fotografija koja govori o starijim članovima obitelji u Meksiku, koja je srušena prije nekoliko godina. Prikazane su zapuštene sobe i predmeti, apstraktni pojmovi poput protoka vremena, napuštenosti i zaborava postali su zidovi, stolice i ljudske figure prekrivene plahama. Ljudska prisutnost je vidljiva, ali nije opipljiva, uvijek je odvojena od promatrača materijalom ili teksturom. Prošlost tako postaje melankolična i tužna, ali distancirana od paralelne stvarnosti u kojoj živimo. (Ricardo González, ADU)

Tekture služe kao sastavni dio razumijevanja i povezivanja s fotografijama prikazanim u knjizi. Kako bi se produbio doživljaj spajaju se dva osjetila, vizualni i taktilni. Brusni papir stvara dodatni sloj uranjanja u koji čitatelj ulazi kada otvoriti knjigu. Ostavljen u svom sirovom obliku, postaje metafora same kuće i sjećanja u njoj. Veći format brusnog papira koji guta knjigu prikazuje malenost ljudskih sjećanja u golemlim prostorima koje su nekada zauzimala. (Dora Mihinjač, SD)

EVA ŠUSTAR / MARTA MATULIĆ — Kako zdravlje?

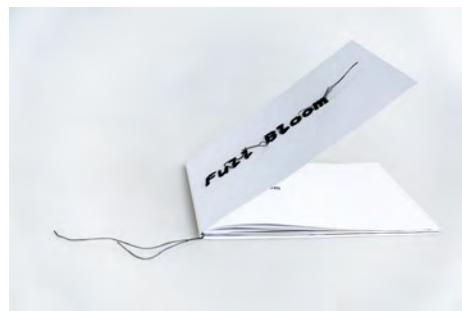
Pronađeni u podrumu naše obiteljske kuće, stari predmeti svjedoče o pradjedovom utjecaju na shvaćanje zdravlja i higijene. Koristeći se naveđenim predmetima kao polazištem, u radu *Kako zdravlje?* istražujem i vizualno interpretiram na koji način pradjedov utjecaj uvjetuje formiranje obiteljskih vrijednosti i ostaje sačuvan usmenom predajom. (Eva Šustar, ADU)

Na stranicama knjige ispreplićе se prikupljena dokumentacija (knjige, predmeti, pisma) s autorskim portretima članova obitelji i interpretacijom autoričinog trenutnog stanja. Mistični karakter teme naglašen je uvezom: presavijenim crnim listovima unutar kojih se nazire bijela ploha, nekad s dodatnim tekstom koji kontekstualizira fotografije u knjizi. (Marta Matulić, SD)

SEBASTIJAN BOROVČAK / SARA DUMANDŽIĆ — Full Bloom

U fotografskom eseju se bavim temama tugovanja, gubitka i melankolije. Centralni događaj koji je ujedno i pokretačka sila iza ovoga projekta je ujakova smrt i dugoročni utjecaj tugovanja na članove obitelji koji su mu bili najbliži. Serija prati faze tugovanja sve do posljednje koja je prihvatanje i puštanje. Lajtmotiv koji se proteže kroz cijelu seriju je biljka bazge i sok koji se pripravlja od nje: faze pripravljanja soka prate faze tugovanja. (Sebastijan Borovčak, ADU)

Kompozicijom fotografija na stranicama oblikovanje knjige upotpunjuje fotografski narativ: svaka faza tugovanja predstavljena je kroz drugačiju kompoziciju koja razdvaja knjigu u nekoliko supitnih poglavljanja. Fotografije su oplemenjene poezijom iz zbirke *Početne koordinate* spisateljice Monike Herceg. (Sara Dumandžić, SD)

SANJA MERĆEP / KORA ROGINA — Usporavanje

Knjiga je sastavljena od fotografija koje su dio serije u nastajanju, a prikazuju suptilne, začudne i ironične detalje koje je autorica fotografirala u svojoj svakodnevici tijekom posljednja četiri mjeseca. Prikazane u različitim formatima, u dinamičnom odnosu s bjelom koja ih okružuje, fotografije su tiskane bez popratnog teksta koji bi ih dodatno objasnio ili kontekstualizirao te tako čitateljicama ostavljaju prostor za dovršavanje procesa njihove interpretacije. (Sanja Merćep, ADU i Kora Rogina, SD)

MIA CVITKOVIĆ / EMA TOMAŠEK — Rastopljeni sladoled

Intimna priroda fotografija proizlazi iz godina-ma građenog i njegovanog odnosa čiji temelj od početka čini povjerenje. Rad nastaje zahvaljujući međusobnoj razmjeni mišljenja i ideja, a bilježenje njihovog odrastanja neposredno govori i o mojem vlastitom rastu. Granica postavljena lećom objektiva za nas nikada nije postojala te se kroz dnevnik dvojice dječaka pretapam ja. (Mia Cvitković, ADU)

Koncept oblikovanja knjige proizašao je iz teme fotografija, s idejom da se prenese osjećaj razigranog djetinjstva. Autorica i njezina braća sudjelovali su u odabiru boja korištenih u oblikovanju: žuta boja na naslovniči odabrana je kao boja koja ih najbolje opisuje. Fotografske sekvene povremeno presijecaju monokromne stranice u boji koju prati jedna riječ. Boje su odabранe kroz asocijativnu igru sa subjektima fotografija, a znčenja tih asocijacija ponekad ostaju skrivena od gledatelja.
(Ema Tomašek, SD)

VID REDŽA / MAJA SOKIĆ — Autoportret

Kroz format fotografске knjige objedinjujem tri fotografска rada u kojima sam se bavio različitim aspektima vlastitog identiteta. Upisujem jednaku važnost izvanjskim i unutarnjim stanjima, te ih kroz knjigu suprotstavljam. (Vid Redža, ADU)

Odlučili smo se za formu harmonike koja skriva tri knjižna bloka sa tri serije fotografija. Na taj način serije su povezane u jednu cjelinu, a opet su razdvojene po temama i vremenu nastanka. Prostor korica iskoristili smo za tekstualni dio knjige, statement i citate, napisane u Vidovom rukopisu kako bi se dodatno naglasila tema autoportreta. (Maja Sokić, SD)

INIA HERENČIĆ / KATJA MALEŠEVIĆ — Tu ništa ne raste samo od sebe

Pronašla sam mjesto na kojem počinje igra: moje kćeri zovu ga dosada. Kada ih obuzme, počinjemo kreirati svijet između stvarnosti i fikcije. Kroz performativnu igru transformiramo se u bića koja nastaju u svijetu oko nas. Tu se suočavamo s raznim ulogama i preobrazbama, istražujemo slobodu tijela, otvaramo prisutnost. Konstrukcijom tog zamišljenog svijeta odnosi u meni i u mojoj okolini se proširuju, kao i zbilja u koju se iznova vraćam kroz vrtloge samoče. (Inia Herenčić, ADU)

Inspiracija za knjigu knjige došla je iz procesa nastanka Injinih fotografija. Monotonija u knjizi reinterpretirana je kroz naslovnicu knjige i prvi par praznih stranica nakon kojih dolazi do magičnog svijeta Inie i njezinih dviju kćeri, sugerirajući kako su ni iz čega stvorile nešto zanimljivo. Kako su glavne junakinje, Ian i Eni, bile inspiracija fotografija, prepustili smo im da i same sudjeluju u procesu dizajniranja knjige. (Katja Malešević, SD)

KALA EROR / NIKA ČERINA — tri jedan jedan nula

Uslijed značajnog preokreta gubimo prohodnost putanje naših misli. Suočavam se s neizrečenim, jer moram, i transformiram razgovor između dvije u introspektivne bilješke jedne. (Kala Eror, ADU)

Prateći tematiku i ugodnji fotografiskog rada, knjiga je nježna, krvna i intimna. Krhki karakter papira omogućava ostavljanje tragova vremena: korištenjem se on trga, gužva i na njemu ostaju otisci prstiju. Uvez i veličina također čine knjižicu vrlo osobnim predmetom zbog gotovo džepnog formata, vrlo tankih korica i nemogućnosti lakog otvaranja knjige. Paus papir je motiv koji se ponavlja knjigom te tvori ritam koji daje vremena introspekciji dok istovremeno ne zaustavlja potpuno struju svijesti. (Nika Čerina, SD)

DAVID BAKARIĆ MIHALJEVIĆ / LEONARDA FABRIS — Polymerization

Tretirajući fotografiju puput zajedničke igre i aktivnosti stvaram kombinaciju spontanih portreta svoje devojke Ane u insceniranim uvjetima dijeljenog privatnog prostora. Time stvaram imaginarni prostor za doticaj s bićim interesima iz djelatnosti kao što je na primjer kartaška igra "Yu-Gi-Oh" u kojoj je "Polymerization" -magična karta- koja se koristi za fuziju dvaju čudovišta. (David Bakarić Mihaljević, ADU)

Folija u službi korica imitira pakiranje "Yu-Gi-Oh" karata koje predstavljaju interes iz autorove prošlosti povezane s imaginarnim svijetom kojeg fotografski stvara. Ova serija fotografija dobila je ime po karti "Polymerization", koja predstavlja fuziju čudovišta, a u ovom slučaju povezivanje nečega u cjelinu. Ideja polimerizacije bila je vodilja za oblikovanje knjige: fotografije savijene u segmente unutar knjige tvore šaroliku cjelinu, ali i zasebno funkcioniраju u cijelosti kada se otvore u puni format. (Leonarda Fabris, SD)

PREDAVANJA
petak 10.3.
18:00 – 21:00,
ADU, dvorana 016

Klaus Pichler

— Od fotografskog projekta do fotografске knjige

Predavanje austrijskog fotografa Klausa Pichlera fokusirano je na njegove fotografiske projekte koji su objavljeni u obliku knjiga, demonstrirajući različite narativne i vizualne strategije. Na vlastitim primjerima objasnio je kako se teme i motivi fotografskih serija mogu koristiti kao podloga za vizualno oblikovanje knjiga.

Birgit Sattlecker i Pia Jakober

— Kretanje kroz stranice

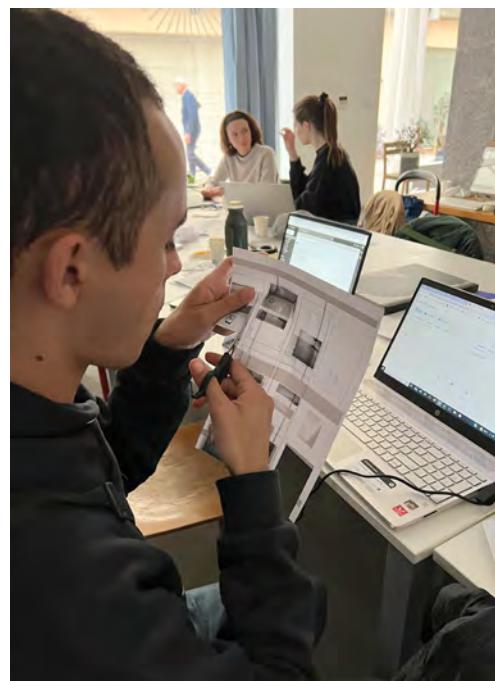
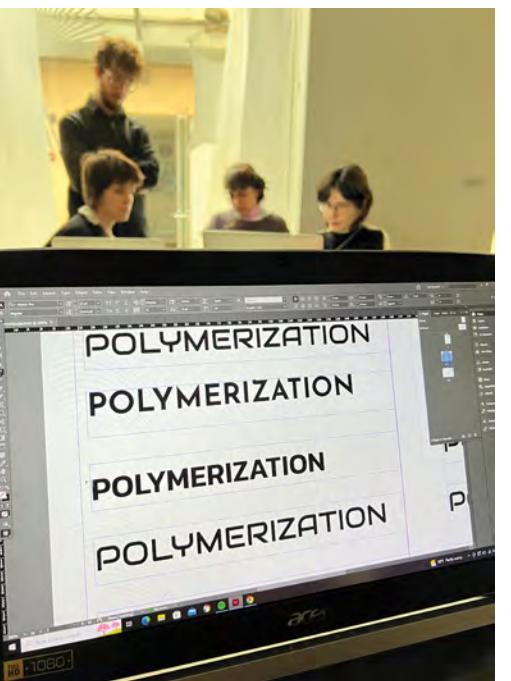
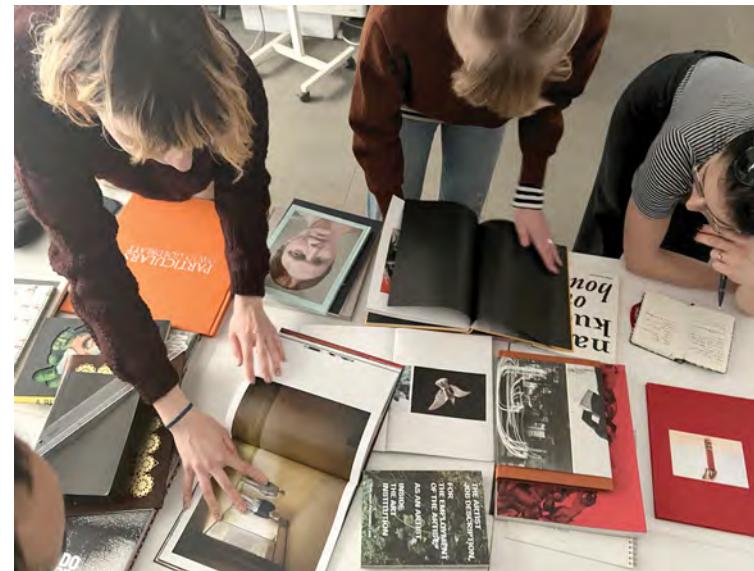
kratka povijest razvoja FOTOHOF edition, od kataloga izložbi do knjiga umjetnika

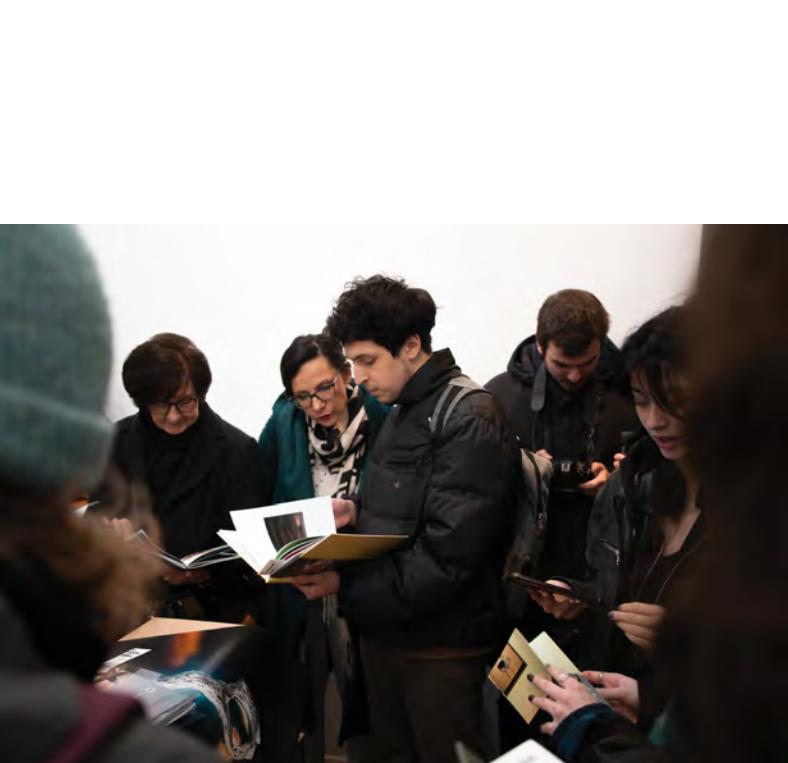
1981. godine u Salzbrugu se skupina fotografa i entuzijasta okupila se i zajedničkim radom stvorila FOTOHOF, prostor za predstavljanje i raspravu o umjetničkoj fotografiji. Kolektivna struktura organizacije zadržala se do danas, kada preko 20 članova FOTOHOF-a djeluje na području domaće i međunarodne umjetničke fotografije. Uz izložbeni program u galeriji, knjižnici, arhivu i radioničke programe, glavna djelatnost FOTOHOF-a je izdavaštvo. Kroz više od 20 godina FOTOHOF edition se specijalizirao za objavljivanje monografija europskih fotografa, a do danas su izdali i međunarodno distribuirali oko 350 naslova.

Klaus Pichler živi i radi u Beču, Austrija. Studirao je pejzažnu arhitekturu na Sveučilištu prirodnih znanosti u Beču, a od 2005. radi kao *freelance* fotograf, s fokusom na umjetničke projekte i primijenjene radove. Njegov rad često spaja ironiju s kritičkom perspektivom, baveći se temama putem ekoloških i kulturnih pitanja, konzumerizma i utjecaja ljudskog ponašanja na okoliš. Objavio je nekoliko knjiga fotografija, a svoje serije izlagao je na međunarodnim izložbama i festivalima.
<https://klauspichler.net/>

Birgit Sattlecker (*1965.) Od 1999. godine je članica FOTOHOF kolektiva i članica organizacijskog odbora. Djeluje u kustoskim i organizacijskim aktivnostima galериjskog programa, izdavačkoj djelatnosti i aktivnostima sudjelovanja na međunarodnim sajmovima knjiga. Kustosica je izlagačkog programa „gost izdavač“ u FOTOHOF knjižnici. Živi i radi u Salzburgu.
<http://fotohof.net/>

IMPRESSUM

Nakladnik

Akademija dramske umjetnosti
Sveučilišta u Zagrebu

Za nakladnika

izv. prof. art. Davor Švaić, dekan

Urednik kataloga

doc. art. Bojan Mrđenović

Likovni postav izložbe F-BOOK

Korana Mileusnić, Ema Čimbur

Likovni postav izložbe FOTOHOF *edition*

Birgit Sattlecker, Pia Jakober

Fotografije knjiga i postava

Inja Herenčić, Sanja Merćep

Mentorice dizajna

Nina Bačun, Maša Poljanec

Mentori fotografije

Bojan Mrđenović, Klaus Pichler

Suradnica na radionici

Irena Frantal

Asistent

um. asist. Davor Konjikušić

Organizator i voditelj umjetničko istraživačkog projekta

doc. art. Bojan Mrđenović

Dizajn vizualnih komunikacija

Plac Studio, Zagreb

Međunarodni program radionice omogućen je
sponzorstvom Austrijskog kulturnog foruma.

Tiskak

Sveučilišna tiskara, Zagreb

Naklada

150

Prostor održavanja izložbe

ADU Galerija f8
Trg Republike Hrvatske 8
10 000 Zagreb
Republika Hrvatska
www.adu.hr
e: galerijaf8@gmail.com

Umjetnički savjet Galerije f8

red. prof. art. Darije Petković
red. prof. art. Goran Sergej Pristaš
doc. dr.sc. Iva Prosoli
doc. art. Bojan Mrđenović
pred. Dunja Nekić

Voditeljica galerije f8

izv. prof. art. Jelena Blagović
e: jelena.blagovic@adu.hr

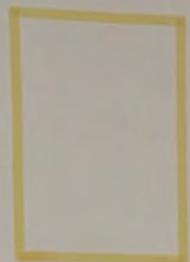
ISBN: 978-953-8196-59-1

austrijski kulturni forum^{zag}

Republika
Hrvatska
Ministarstvo
kulturne
i medije
Republic
of Croatia
Ministry
of Culture
and Media

adu